

УДК 747:903.07

ПИСАНКИ В ДИЗАЙНІ СУЧАСНОГО ІНТЕР'ЄРУ

Студ. М.С. Калитюк, гр. Дс-11
Науковий керівник доц. Н.В. Складенко
Луцький національний технічний університет

Мета і завдання. Метою роботи є виявлення напрямків використання композицій з писанок у дизайні сучасного інтер'єру.

Завдання роботи: 1) проаналізувати особливості композицій з писанок; 2) виявити роль писанок в дизайні інтер'єру; 3) проаналізувати співвідношення декоративності та сакральності у композиціях з писанок.

Об'єкт та предмет дослідження. Об'єктом дослідження виступають композиції з писанок. Предмет дослідження – це напрями використання композицій з писанок у проектування середовища.

Методи та засоби дослідження. Для дослідження використано мистецтвознавчий аналіз сутності писанкових композицій. Аналіз сучасних зразків писанкових композицій проведений шляхом візуального спостереження, графічної і фотофіксації основних параметрів. Пошуки напрямків використання композицій з писанок у дизайні сучасного інтер'єру базуються на художньо-графічному, художньо-композиційному, ергономічному, функціональному дизайн-аналізах.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів. Вперше проаналізовано композиції з писанок в інтер'єрі та напрями проектування інтер'єрів з використанням цих композицій. Практичне значення дослідження полягає у можливості створення інсталяцій з писанок, які будуть формувати сакральну сутність інтер'єру.

Результати дослідження. Сьогодні писанка набуває нового значення, переосмислюється людьми, адже актуальним питанням є відродження автентичного українського народного мистецтва на новому сучасному рівні, застосування його найкращих зразків в житловому інтер'єрі. Постає проблема гармонійного введення писанкових композицій в інтер'єр і усвідомлення людиною писанки як об'єкту, який вноситься в інтер'єр не тільки як декоративний елемент, а й оберіг, який має певне сакральне значення.

Писанкарство України заслужено вважається одним із найцінніших різновидів народного декоративного мистецтва та джерелом етнотрипсу. Культура писанкарства на Україні формувалася впродовж століть і вдало поєднує в собі декоративне і сакральне значення писанок. На даному етапі розвитку дизайну популярними стають композиції з писанок. Введення композицій з писанок в інтер'єр базується на функціональному, ергономічному, естетичному, економічному, екологічному аспектах проектування. Створення композицій з писанок, в першу чергу, визначається їхнім призначенням.

Основними напрямками використання таких композицій охоплюють наступні:

1) Писанкова композиція як центральний елемент організації інтер'єру стає домінуючою та підпорядковує усі інші конструкції та обладнання. Важливу роль відіграє зміст писанкової композиції. Композиція виступає не лише композиційним, а й енергетичним центром середовища. Таким зразком є «павук» з писанками. Український етнограф Василь Скуратівський досліджував сакральне значення цієї композиції і довів, що «павук» із писанками використовується для прикрашання осель [2]. Вважається, що найдревнішою формою павука є куляста. Павуки у формі кулі

символізували сонце. Їх розміщували над дитячою колискою, адже вони дуже легкі і рухливі та своїм безперервним рухом заспокоюють, гармонізуючи простір. Також він був оберегом від злих духів і символом домашнього затишку [2]. Деколи під «павуком» ставили свічку. Тоді при нагріванні він починав крутитися, і на стінах відбивалися тіні. Люди вірили, що це тіні душ померлих предків, що завітали на свята. Уважно слідкували, в який бік буде обертатися «павук», в цьому вбачали магічне значення (вліво – на голодний рік, вправо – до доброго урожаю).

2) Зазвичай писанкові композиції виступають як елемент декору універсального призначення. Їх використовують для оздоблення житлової зони. Для декорування обираються композиції з писанок та об'ємні дерева з писанками. Композиції з писанок представлені у вигляді декоративних вставок на вертикальних поверхнях (стінах). Об'ємні дерева з писанками символізують дерево життя. Дерево життя – це дерево роду, де кожна квітка, гілка означали певного родича, а все разом уособлювало модель світу і людини, його родове дерево [3]. Вони розташовуються на столі або на підлозі переважно на рівні зору користувача. Дерева з писанками залишаються переважно декоративним елементом, але несуть і сакральне значення.

3) Писанкові композиції як елемент декору цільового призначення використовуються лише під час святкових заходів. Вони представлені пасхальними вінками. Ці композиції походять з традицій заходу. Великодній вінок своїми руками – один із варіантів красивого й простого декору, а також символ слави, перемоги, святості, успіху, могутності, миру, сонця і влади. Переважно композиції зображають у колі. Вони прикрашають двері та вікна житлових будинків.

Писанкові композиції забезпечують зміну предметно-просторового середовища інтер'єру. Саме вони здатні візуально змінювати простір приміщення, звужуючи і збільшуючи його висоту чи навпаки, розширюючи і зменшуючи. Разом з тим використання композицій з писанок вносить енергетичні зміни у житловий простір.

Висновки. Писанкові композиції широко використовуються в дизайні інтер'єру. Їх наявність сприяє відродженню традицій на локальному, регіональному та національному рівнях. Напрямок використання писанок для дизайну сучасного інтер'єру: писанкова композиція як центральний елемент організації інтер'єру, елемент декору універсального та цільового призначення. Виготовлення писанкових композицій своїми руками посилює сакральний вплив писанок-оберегів, дозволяє зберегти автентичну культуру, підвищити рівень національної свідомості. Окреслені питання стануть вагомим підґрунтям для відродження автентичного українського народного мистецтва на новому рівні і застосування його найкращих зразків в житловому інтер'єрі.

Ключові слова: композиції з писанок, писанки, інтер'єр, дизайн середовища, декор.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Білоус О.І., Федченко О.К. Символічна мова писанок від кам'яної доби до сьогодення. Київ: Ар'я, 2012. 43 с.
2. Скуратівський В. Т. Місяцелік: український народний календар. Київ: Мистецтво, 1994. 207 с.
3. Соловьёв Н.К., Майстровская М.Т., Турчин В.С., Дажина В.Д. Всеобщая история интерьера. Москва: Эксмо, 2013. 784 с.
4. Яковлев М. І. Композиція + геометрія. Київ: Каравелла, 2007. 240 с.